

ՀԵՌԱՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՅ

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ
ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴԻ
ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԵՎ
ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ
ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Այս դասի (մոտիվացնող ներածական տեսանյութ+դասի տեքստ+բառարան+ինքնաստուգիչ հարցեր) յուրացման համար անհրաժեշտ է **240 րոպե / 4 ժամ:**

ՄՈՏԻՎԱՑՆՈՂ ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՏԵՍԱՆՅՈՒԹ
(Հասանելի է Արդարադատության ակադեմիայի կայքի հեռաուսուցման բաժնում):

Մինչև 5 րոպե

Քաղաքացիական գործի հարուցման, քննության և լուծման, ինչպես նաև կատարողական վարույթի ընթացքում դատարանը սեփական նախաձեռնությամբ կամ կողմերի միջնորդությամբ իրականացնում է իրենց նշանակությամբ տարբեր իրավական արժեք և տարբեր նպատակային ուղղվածություն ունեցող գործողություններ: Դրանց զգալի մասն ուղղված է առանձին դատավարական (ընթացակարգային) հարցերի ու դատարանի առջև դրված միջանկյալ դատավարական խնդիրների լուծմանը: Ուղղված լինելով կոնկրետ գործի շրջանակներում ընթացակարգային (պրոցեսուալ) բնույթի խնդիրների լուծմանը (դատարան դիմելու իրավունքի իրացմանը, գործը դատաքննության նախապատրաստելուն, դատական նիստի բնականոն ընթացքն ապահովելուն, գործով ապացույցներ ձեռք բերելուն, ուժի մեջ մտած տարաբնույթ ակտերի հարկադիր կատարման համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծմանը և այլն)՝ այդ գործողությունները կատարվում են դատավարական օրենսդրությամբ խստորեն սահմանված դատավարական ձևով և ձևակերպվում են դատարանի

Ուշադրությամբ կարդացե՛ք տեքստը (օգտվելով բառարանից) և այն յուրացնելուց հետո միայն անցե՛ք ի ն ք ն ա ս տ ու լ գ ի չ հարցերին:

Մինչև 180 րոպե

որոշումներով, որոնք արտահայտում են դատարանի իշխանական դատողությունները, պատճառաբանություններն ու եզրակացությունները՝ ընթացակարգային (պրոցեսուալ) հարցերի ու խնդիրների լուծման, այլ ոչ թե գործը լուծելու կապակցությամբ: Այդ իսկ պատճառով դատարանի նման որոշումները կոչվում են միջանկյալ:

Չարկ է նկատի ունենալ, որ ըստ տվյալ ատյանում վարույթի հետագա ընթացքի վրա ազդեցության՝ առաջին ատյանի դատարանի որոշումները գործող դատավարական օրենսդրությամբ բաժանվում են երկու տեսակի՝

- **միջանկյալ որոշումներ,**
- **եզրափակիչ որոշումներ:**

Ընդ որում, Օրենսգրքի 5-րդ հոդվածի 2-րդ մասում չթվարկված դատական որոշումներն օրենսդիրը դիտարկել է միջանկյալ դատական ակտեր:

Նշված դասակարգումն ունի չափազանց մեծ գործնական նշանակություն՝ հաշվի առնելով այն, որ Օրենսգրքի հետագա շարադրանքում մի շարք դատավարական կանոնների կիրառելիությունը պայմանավորվում է որոշումների եզրափակիչ կամ միջանկյալ բնույթով: Այսպես, տարբեր պահանջներ են ներկայացվում նշված դատական ակտերի բովանդակությանը, հրապարակմանը, սահմանված են օրինական ուժի մեջ մտնելու և բողոքարկելու էապես տարբերվող կանոններ, ձևական և բովանդակային առումով այլ են դրանց վերանայման ընթացակարգերը և այլն:

Առաջին ատյանի դատարանում վարույթը եզրափակող որոշումներն իրենց դատավարական նշանակությամբ նման են գործն ըստ էության լուծող դատական ակտին՝ վճռին: Միևնույն ժամանակ դրանք

չեն դիտարկվում որպես գործն ըստ Էուլթյան լուծող դատական ակտեր, քանի որ Էապես տարբերվում են վճռից իրենց նյութափրավական նշանակությամբ և իրավական բնույթով: Առաջին ատյանի դատարանում վարույթը եզրափակող որոշումների թվին նախևառաջ դասվել են գործի վարույթը կարճելու կամ հայցը (դիմումը) առանց քննության թողնելու մասին որոշումները: Այդ որոշումների կայացմամբ գործի ըստ Էուլթյան քննությունը դադարեցվում է, տվյալ գործով վարույթն ավարտվում է՝ հանգեցնելով սկսված արդարադատական գործընթացի և դրա բովանդակությունը կազմող դատավարական իրավահարաբերությունների դադարման: Վարույթը եզրափակող որոշումներ են կայացվում նաև առաջին ատյանի դատարանում վարույթների (գործերի) այն տեսակներով, որոնք թեև հարուցվում են շահագրգիռ անձանց իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության նպատակով, սակայն չեն հետապնդում գործն (վեճը) ըստ Էուլթյան լուծելու նպատակ, ունեն իրավունքի պաշտպանության այլընտրանքային ձևերի կամ դատական ակտերի հարկադիր կատարման գործընթացի նկատմամբ վերահսկող և օժանդակող նշանակություն (տե՛ս Օրենսգրքի 320-րդ, 325-րդ, 330-րդ, 335 րդ, 340-րդ, 345-րդ և 356-րդ, «Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» օրենքի 22-րդ, 24-րդ և 27-րդ հոդվածները):

Միջանկյալ որոշումները այն դատական ակտերն են, որոնցով վարույթը չի եզրափակվում (Օրենսգրքի 5 հոդվ., մաս 3), որոնք կայացվում են ոչ թե գործն ըստ Էուլթյան լուծելու կամ գործով վարույթն ավարտելու, այլ քաղաքացիական գործի հարուցման, դատական քննության և եզրափակիչ ակտերի կատարման

ընթացքում ծագող միջանկյալ դատավարական բնույթի հարցերով: Այդ իսկ պատճառով տվյալ տեսակի դատական ակտերը և՛ դատավարագիտության, և՛ օրենսդրության մեջ այլ կերպ անվանվում են «միջանկյալ դատական ակտեր»:

Առաջին ատյանի դատարանի դատական ակտերի դասակարգումը և միջանկյալ դատական ակտերի եռությունը սխեմատիկ կարելի է ներկայացնել հետևյալ գծապատկերների միջոցով:

ԱՌԱՋԻՆ ԱՏՅԱՆԻ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ԴԱՏԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄԸ

Միջանկյալ դատական ակտերը դասակարգվում են մի քանի խմբերի՝ տարբեր չափանիշներից ելնելով:

Ըստ նպատակային ուղղվածության՝ միջանկյալ ակտերը բաժանվում են երեք խմբի՝

- նախապատրաստական,
- արգելող,
- լրացնող:

Նախապատրաստական են այն միջանկյալ դատական ակտերը, որոնք ուղղված են վարույթի ծագմանը և հետագա կանոնավոր ընթացքն ապահովելուն: Նախապատրաստական բնույթի որոշումներ կարող են կայացվել առաջին ատյանի դատարանում գործի քննության բոլոր փուլերում: Դրանք կայացվում են և՛ գործի հարուցման փուլում (օրինակ՝ հայցի նախնական ապահովման, հայցադիմումը (դիմումը) վարույթ ընդունելու, հայցի ապահովման միջոց կիրառելու մասին որոշումները), և՛ գործը դատաքննության նախապատրաստելու փուլում (օրինակ՝ նախնական դատական նիստ նշանակելու, ապացուցման պարտականությունը բաշխելու կամ բաշխելու մասին որոշումը փոփոխելու, ապացույց պահանջելու, փորձաքննություն նշանակելու), և՛ դատաքննության փուլում (օրինակ՝ գործը դռնփակ նիստում քննելու, դատական նիստի լուսանկարահանում թույլատրելու, դատական նիստի կարգը խախտող անձանց նկատմամբ դատական սանկցիաներ կիրառելու, գործի քննությունը հետաձգելու մասին, գործի քննությունը վերսկսելու մասին որոշումները):

Արգելող են կոչվում այն ակտերը, որոնք ուղղված են վարույթի ծագումը կամ հետագա ընթացքը խափանելուն: Օրենսգրքի վերլուծությունը թույլ է տալիս առանձնացնել արգելող բնույթի հետևյալ

որոշումները՝ հայցադիմումը վերադարձնելու (125 հոդվ.), հայցադիմումի ընդունումը մերժելու (126 հոդվ.) մասին որոշումները:

Լրացնող են կոչվում այն ակտերը, որոնք կայացվում են կայացված այլ դատական ակտի կատարելիությունն ապահովելու նկատառումներով և ուղղված են դատական ակտը հրապարակելուց հետո դրանում բացահայտված տարբեր թերությունների վերացմանը, հրապարակված վճռի կատարման համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծմանը: Լրացնող որոշումների օրինակ են դատական ակտում թույլ տրված վրիպակները, գրասխալները և թվաբանական սխալներն ուղղելու (197 հոդվ.), վճռի կատարման ապահովման միջոցներ կիրառելու (195 հոդվ.), վճռի կատարման եղանակները և կարգը սահմանելու (ԴԱՅԿ մասին օրենքի 22 հոդվ.), կատարողական թերթը պարզաբանելու (ԴԱՅԿ մասին օրենքի 35 հոդվ.) մասին որոշումները:

Ըստ կայացման ձևի՝ դատարանի առաջին ատյանի որոշումները բաժանվում են՝

- առանձին դատավարական փաստաթղթի ձևով կայացվող որոշումների,
- դատական նիստի ընթացքում դատարանի կողմից բանավոր կայացվող որոշումների:

Օրենսգրքի 199-րդ հոդվածի 1-ին մասը սահմանում է, որ առաջին ատյանի դատարանն **առանձին դատավարական փաստաթղթի** (ակտի) ձևով ընդունում է այն որոշումները, որոնք՝

1. ենթակա են բողոքարկման.
2. ընդունվում են դատական նիստից դուրս.
3. օրենսգրքի համաձայն՝ պետք է ընդունվեն առանձին ակտի ձևով:

Առանձին ակտի ձևով պետք է կայացվեն բոլոր այն որոշումները, որոնք դատարանը կայացնում է դատական նիստից դուրս՝ մինչև գործի բանավոր դատական քննությունը (օրինակ՝ հայցադիմումը վարույթ ընդունելու, հայցադիմումը վերադարձնելու, նախնական դատական նիստ նշանակելու, պարզեցված վարույթ կիրառելու, գործը դատաքննության նշանակելու, հայցի ապահովման միջոց կիրառելու, փորձաքննություն նշանակելու մասին և այլն) կամ բանավոր դատական քննությունն ավարտելուց հետո (օրինակ՝ գործի դատաքննությունը վերսկսելու, լրացուցիչ վճիռ կայացնելը մերժելու, վճռի կատարման ապահովման միջոց կիրառելու, վճռի կատարման կարգն ու եղանակները փոփոխելու մասին և այլն): Դա պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ առանց առանձին դատավարական փաստաթուղթ կազմելու օրենսդիրը թույլատրում է կայացնել որոշումներ բացառապես դրանք դատական նիստում բանավոր հայտարարելու և դատական նիստի արձանագրության մեջ ներառելու պայմանով (Օրենսգրքի 199 հոդվ., մաս 2): Իսկ քանի որ դատարանի որոշումը չի կարող գրավոր ձևակերպում չստանալ այն դեպքերում, երբ դատարանի գործողությունները կատարվում են դատական նիստից դուրս, չեն արձանագրվում, նրա կայացրած որոշման արտահայտման միակ թույլատրելի եղանակն այն առանձին դատավարական փաստաթղթով ձևակերպելն է: Ընդ որում, նման դեպքերում կայացված որոշման բողոքարկման հնարավորությունը որևէ կերպ չի արժևորվում: Օրինակ, թեև հայցադիմումը վարույթ ընդունելու, հայցի ապահովման միջոց կիրառելու, նախնական դատական նիստ նշանակելու կամ գործը դատաքննության նշանակելու մասին որոշումները բողոքարկման ենթակա չեն, դրանք պետք է կայացվեն առանձին ակտի

ձևով և ուղարկվեն գործին մասնակցող անձանց (տե՛ս Օրենսգրքի 125-րդ, 131-րդ, 174-րդ և այլ հոդվածները):

Հաշվի առնելով մի շարք որոշումների դատավարական նշանակությունը և վարույթի մասնակիցների դատավարական իրավունքներն իրացնելու համար անհրաժեշտ պայմաններ ապահովելու հրամայականը՝ օրենսդիրը որոշ դեպքերում սահմանել է դրանք առանձին ակտի ձևով կայացնելու իմպերատիվ պահանջ՝ անկախ նրանից, որ տվյալ որոշումները ենթակա չեն բողոքարկման և կարող են կայացվել նաև դատական նիստի ընթացքում: Այդպիսի որոշումներ են, օրինակ, ապացուցման պարտականությունը բաշխելու կամ այն փոփոխելու մասին որոշումները՝ գործին մասնակցող անձի բացակայությամբ կայացվելու դեպքում (169 հոդվ., մաս 6), հայցի առարկայի կամ հիմքի փոփոխությունը թույլատրելու մասին որոշումը՝ գործին մասնակցող անձի բացակայությամբ կայացվելու դեպքում (170 հոդվ., մաս 4), ոչ պատշաճ պատասխանողին փոխարինելու մասին (172 հոդվ.), նոր պատասխանող ներգրավելու մասին (173 հոդվ.), արագացված դատաքննություն կիրառելու մասին (304 հոդվ.) և մի շարք այլ որոշումներ:

Բոլոր այն որոշումները, որոնց համար սահմանված չէ առանձին ակտի ձևով կայացնելու պահանջ, դատարանի հայեցողությամբ կարող են ընդունվել առանձին ակտի ձևով կամ ամրագրվել դատական նիստի արձանագրության մեջ:

Քանի որ առանձին ակտի ձևով չձևակերպվող որոշումները պարտադիր կերպով ներառվում են դատական նիստի արձանագրության մեջ, նման որոշումները կոչվում են նաև **«արձանագրային**

որոշումներ»: Հարկ է նկատել, որ օրենսդիրը, ըստ
Էուլթյան, դատարաններին տվել է անսահմանափակ
հնարավորություն՝ իր հայեցողությամբ, ըստ
նպատակահարմարության, առանձին ակտով
ձևակերպելու այն որոշումները, որոնք կարող են
կայացվել արձանագրային կարգով:

Օրենսգրքի 361-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝
վերաքննության կարգով բողոքարկման են ենթակա
առաջին ատյանի դատարանի հետևյալ որոշումները՝

1. հայցադիմումի ընդունումը մերժելու մասին որոշումը.
2. հայցադիմումը վերադարձնելու մասին որոշումը.
3. հայցի ապահովման միջոց կիրառելու, հակընդդեմ
ապահովում կիրառելու վերաբերյալ միջնորդությունները
մերժելու, հայցի ապահովումը վերացնելու մասին
որոշումները.
4. լրացուցիչ վճիռ կայացնելը մերժելու մասին որոշումը,
վճռի վրիպակները, գրասխալները և թվաբանական
սխալներն ուղղելու կամ ուղղում կատարելը մերժելու
մասին որոշումները.
5. գործի վարույթը կասեցնելու, գործի վարույթը վերսկսելու
վերաբերյալ միջնորդությունը մերժելու մասին
դատարանի որոշումները.
6. հայցը (դիմումը) առանց քննության թողնելու մասին
որոշումը.
7. գործի վարույթը կարճելու մասին որոշումը.
8. դատական տուգանք կիրառելու մասին որոշումը.
9. օտարերկրյա արբիտրաժային վճռի ճանաչման և
հարկադիր կատարման վերաբերյալ դիմումի քննության
արդյունքով կայացված որոշումը.
10. ֆինանսական համակարգի հաշտարարի որոշումը
չեղյալ ճանաչելու վերաբերյալ դիմումի քննության
արդյունքով կայացված որոշումը.
11. ֆինանսական համակարգի հաշտարարի որոշման
հարկադիր կատարման համար կատարողական

թերթ տալու վերաբերյալ դիմումի քննության արդյունքով կայացված որոշումը.

12. օտարերկրյա դատական ակտը ճանաչելու և կատարման թույլատրելու վերաբերյալ դիմումի քննության արդյունքով կայացված որոշումը.
13. կատարողական թերթը կատարման ներկայացնելու բաց թողնված ժամկետը վերականգնելու միջնորդության քննության արդյունքով կայացված որոշումը.
14. դատական ակտի կատարման շրջադարձ կատարելու վերաբերյալ դիմումի քննության արդյունքով կայացված որոշումը.
15. այլ որոշումներ՝ օրենքով սահմանված դեպքերում:

Ընդ որում, նույն հոդվածի 2-րդ մասը, որպես ողջամիտ ժամկետում գործի քննության, դատավարության արդյունավետության երաշխիք՝ սահմանում է, որ դատարանի՝ նույն հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ (հայցի ապահովման միջոց կիրառելու, հակընդդեմ ապահովում կիրառելու վերաբերյալ միջնորդությունները մերժելու, հայցի ապահովումը վերացնելու մասին որոշումների) և 8-րդ (դատական տուգանք կիրառելու մասին որոշում) կետերով սահմանված որոշումների դեմ բողոք ներկայացնելը չի խոչընդոտում դատարանում գործի քննության ընթացքին:

Բողոքարկման ենթակա որոշումների ցանկն ավարտվում է «այլ որոշումներ՝ օրենքով սահմանված դեպքերում» արտահայտությամբ, ինչը թույլ է տալիս ձևակերպել ընդհանուր կանոն առ այն, որ առաջին ատյանի դատարանի որոշումները (եզրափակիչ և միջանկյալ) կարող են բողոքարկվել վերաքննության կարգով միայն Օրենսգրքով և այլ օրենքներով նախատեսված դեպքերում: Հետևում

Է, որ բողոքարկման ենթակա որոշումներ են այն որոշումները, որոնց բողոքարկման հնարավորությունն ուղղակիորեն նախատեսված է օրենքով: Համապատասխանաբար, որպես բողոքարկման ոչ ենթակա որոշումներ պետք է դիտարկել այն որոշումները, որոնք վերաքննության կարգով բողոքարկելու հնարավորություն օրենքն ուղղակիորեն չի նախատեսում: Բողոքարկման ոչ ենթակա որոշում է, օրինակ, գործի վարույթը կասեցնելու վերաբերյալ միջնորդությունը մերժելու մասին դատարանի որոշումը, որի բողոքարկման հնարավորություն Օրենսգիրքը չի նախատեսում: Այս մասին է վկայում նաև Օրենսգրքի 160-րդ հոդվածի 3-րդ մասը, այն է՝ գործի վարույթը կասեցնելու, ինչպես նաև գործի վարույթը վերսկսելու վերաբերյալ միջնորդությունը մերժելու մասին դատարանի որոշումը վերացվելու դեպքում գործի վարույթը համարվում է վերսկսված, որտեղ արդեն իսկ տարանջատված են գործի վարույթը կասեցնելու մասին դատարանի որոշումը և գործի վարույթը վերսկսելու վերաբերյալ միջնորդությունը մերժելու մասին դատարանի որոշումը¹:

Սահմանադրական դատարանը մի շարք որոշումներում անդրադարձ է կատարել դատական որոշումների բողոքար կելիության հարցին²: Արձանագրելով, որ կայացված դատական ակտի բողոքարկումն անձի՝ Սահմանադրությամբ և միջազգային-իրավական ակտերով երաշխավորված արդար դատաքննության իրավունքի կարևոր բաղադրատարրերից է, Սահմանադրական դատարանն ընդգծել է, որ օրենսդրի սահմանած իրավակարգավորումը

¹ Տե՛ս թիվ ԵՂ/19614/02/19 քաղաքացիական գործով Վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանի 08.01.2020թ. որոշումը:

² Տե՛ս Սահմանադրական դատարանի թիվ ՍԴՈ-719 28.11.2007 թ., թիվ ՍԴՈ-918 28.09.2010 թ. և թիվ ՍԴՈ-922 02.11.2010 թ. որոշումները:

վերաբերում է ոչ թե միջանկյալ դատական ակտերի բողոքարկելիության ընդհանրապես, այլ բողոքարկման կարգին: Այսինքն՝ օրենսդիրը, յուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքում սահմանելով տվյալ դատական որոշման անմիջական բողոքարկման հնարավորություն, չի բացառել դատական որոշումների բողոքարկելիությունը եզրափակիչ դատական ակտերի բողոքարկման շրջանակներում:

Սահմանադրական դատարանը նշել է, որ օրենսդիրը, կարգավորելով դատական ակտերի բողոքարկելիության հարցը, տարբերակում է դրանց բողոքարկման երկու հիմնական կարգ, այն է՝ բողոքարկում եզրափակիչ դատական ակտի բողոքարկման շրջանակներում՝ **«հետաձգված բողոքարկում»**, և դատական ակտի **«անմիջական բողոքարկում»**: Եթե վարույթի հետագա ընթացքը արգելակող որոշման դեմ իրավական պաշտպանության միակ հնարավոր միջոցն անմիջական բողոքարկումն է, և ըստ այդմ՝ օրենսդրից պահանջվում է նախատեսել տվյալ ակտի անմիջական բողոքարկման կարգ, ապա չկասեցված և շարունակվող վարույթի ընթացքում ընդունված որոշման բողոքարկման նշված երկու կարգերի միջև ընտրությունն օրենսդրի հայեցողության շրջանակում է:

Ըստ այդմ՝ քննարկվող հարցի կապակցությամբ դատավարական օրենսդրության հիմքում դրվել է այն մոտեցումը, որ անմիջական բողոքարկման են ենթակա բոլոր այն ակտերը, որոնք կարող են կասեցնել կամ խոչընդոտել դատարանի մատչելիության իրավունքի իրացման ընթացքը, արգելակել իրավունքի պաշտպանության գործընթացը, իսկ անմիջականորեն բողոքարկման ոչ ենթակա ակտերի թվին են դասվել այն որոշումները, որոնք իրենց բնույթով չեն

արգելակում գործի հետագա ընթացքը, չեն կասեցնում դրա քննության հնարավորությունը և վերաբերում են դատավորի՝ քննությունը կազմակերպելու հայեցողությանը:

Վճռաբեկ դատարանը, թիվ ԵԱՆԴ/0563/02/16 քաղաքացիական գործով 07.12.2018թ. կայացված որոշմամբ անդրադառնալով կատարողական թերթ տրամադրելը մերժելու մասին որոշման՝ վերաքննության կարգով բողոքարկման լինելու հարցին, արձանագրել է, որ օրենսդիրը, իրավահարաբերության ծագման պահին գործող ՀՀ քաղաքացիական դատավարության նախկին օրենսգրքով կարգավորելով վերաքննության կարգով բողոքարկման ենթակա ակտերի հետ կապված իրավահարաբերությունները, չի նախատեսել այնպիսի իրավակարգավորում, որը հնարավորություն կտա բողոքարկելու կատարողական թերթ տրամադրելը մերժելու մասին առաջին ատյանի դատարանի որոշումը՝ դրանով իսկ սահմանափակելով դրա օրինականությունն օրենքով սահմանված կարգով վիճարկելու հնարավորությունը: Մինչդեռ ըստ Սահմանադրական դատարանի 13.12.2016 թվականի թիվ ՍԴՈ-1330 որոշման մեջ արտահայտված իրավական դիրքորոշման՝ վերջինիս առկայությունն անհրաժեշտություն է արդյունավետ դատական պաշտպանության սահմանադրական իրավունքի ապահովման համատեքստում, որպիսի պայմաններում կատարողական թերթ տրամադրելը մերժելու մասին առաջին ատյանի դատարանի որոշումը ենթակա է վերաքննության կարգով բողոքարկման:

Օրենսգիրքն սահմանում է միջանկյալ դատական ակտերի դեմ վերաքննիչ բողոք ներկայացնելու ժամկետը՝ ամրագրելով, որ առաջին ատյանի դատարանի միջանկյալ

դատական ակտերի դեմ վերաքննիչ բողոք կարող է բերվել օրենքով նախատեսված դեպքերում այն ստանալուց հետո՝ յոթնօրյա ժամկետում (362-րդ հոդվածի 4-րդ մաս):

Ուշադրության է արժանի նաև Օրենսգրքում ամրագրված այն սկզբունքային փոփոխությունը, ըստ որի՝ առաջին ատյանի դատարանի բողոքարկման ենթակա միջանկյալ դատական ակտերը կարող են բողոքարկվել միայն վերաքննության կարգով: Օրենսգրքի 388-րդ հոդվածի բովանդակությունից բխում է, որ վերաքննիչ դատարանի՝ միջանկյալ դատական ակտի դեմ ներկայացված վերաքննիչ բողոքի քննության արդյունքում կայացված որոշումները վճարելիության կարգով բողոքարկման ենթակա չեն:

Դատական ակտերը՝ որպես արդարադատություն իրականացնող պետական իրավասու մարմնի իրավակիրառ ակտեր, պետք է համապատասխանեն որոշակի պահանջների: Օրենսդրությունը և դատական պրակտիկան դատական ակտերին ներկայացնում են որոշակի պահանջներ, որոնց առանձին խմբերը և նպատակները սխեմատիկ կարելի է ներկայացնել հետևյալ գծապտկերի միջոցով:

ԴԱՏԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՅԱՆՁՆԵՐԸ

ՁԵՎԱԿԱՆ ՊԱՅԱՆՁՆԵՐ

ապահովում են

ԷԱԿԱՆ ՊԱՅԱՆՁՆԵՐ

- Բավարարվածություն
- արդարության զգացողություն
- ակտի կայունություն
- կատարելիություն
- դատարանի հաշվետվողականություն
- թափանցիկություն
- վստահության բարձր մակարդակ
- իրավախախտումների կանխարգելում
- այլ

Ի տարբերություն նախկին օրենսգրքի, գործող օրենսդրությունը միասնականացրել է դատական ակտերին ներկայացվող հիմնական պահանջները՝ սահմանելով, որ բոլոր դատական ակտերը պետք է լինեն օրինական, հիմնավորված և պատճառաբանված (6 հոդվ.): Չատկանշական է, որ այդ պահանջները վերաբերում են ոչ միայն եզրափակիչ, այլ նաև միջանկյալ դատական ակտերին: Նշված պահանջների բովանդակությունը համապատասխանաբար բացահայտվել է Օրենսգրքի 7-9-րդ հոդվածներում:

Օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի համաձայն՝ *դատական ակտը հիմնավորված է, եթե պարունակում է այն կայացնելու համար անհրաժեշտ և բավարար փաստական և իրավական հիմքերը*: Նման ընդհանրական ձևակերպումը թույլ է տվել օրենսդիրին նախ դատական ակտերին ներկայացվող հիմնավորվածության պահանջը միասնականացնել բոլոր դատական ակտերի, ներառյալ՝ միջանկյալ դատական ակտերի և վերադաս ատյանների կողմից կայացված դատական ակտերի համար, և երկրորդ՝ ընդգծել, որ հիմնավորված համարվելու համար դատական ակտը պետք է պարունակի այն կայացնելու համար անհրաժեշտ և՛ փաստական, և՛ իրավական հիմքերը:

Միջանկյալ դատական ակտերին ներկայացվող պահանջների թվում ներկայումս գործող Օրենսգրքը հատուկ առանձնացնում է նաև **պատճառաբանված լինելու** պահանջը (6 հոդվ., մաս 2): Օրենսգրքի 9-րդ հոդվածի 1-ին մասում սահմանվում է. «*Դատական ակտը պատճառաբանված է, եթե դրանում արտացոլված են ապացույցների գնահատման, փաստերի հաստատման և իրավունքի կիրառման գործընթացի կապակցությամբ դատարանի դատողությունների ընթացքը և դրանից բխող եզրահանգումները*»:

Դատական ակտի պատճառաբանվածությունը դիտարկվում է որպես դատական ակտի հատկություն, որը թույլ է տալիս ըմբռնել վիճելի իրավահարաբերության որակման, ապացույցների հետազոտման և գնահատման, կիրառման ենթակա իրավական նորմերի ընտրության և մեկնաբանման ողջ գործընթացը, այն սկսելուց ընդհուպ մինչև եզրահանգումների ձևակերպումը դատարանի կատարած դատողությունների ընթացքը:

Դատական ակտի պա րկաճներով (9 հոդվ., մաս 3): Այլ կերպ ասած՝ գործի (հարցի) լուծման համար նշանակություն ունեցող փաստի առկայությունը կամ բացակայությունը, ապացույցի արժանահավատությունը կամ անարժանահավատությունը չեն կարող ենթադրվել, եթե օրենսդրությամբ ուղղակիորեն ամրագրված չէ նման ենթադրությամբ ղեկավարվելու դատարանի լիազորությունը: Երրորդ՝ դատական ակտը չի կարող պատճառաբանվել վերացական դատողություններով (9 հոդվ., մաս 4): Կայացված ակտի բովանդակությունից հստակորեն պետք է երևա, թե ինչպես ձևավորվեց դատարանի ներքին համոզմունքն այս կամ այն հարցի վերաբերյալ: Դատական ակտը չի կարող համարվել պատշաճորեն պատճառաբանված, եթե դատարանի դատողությունների ընթացքը թույլ է տալիս դրանց հիման վրա ողջամտորեն անելու նաև այլ հետևություններ:

Դատավարագիտության մեջ քննարկվում են նաև դատական ակտերին ներկայացվող այնպիսի պահանջներ, ինչպիսիք են՝ որոշակիությունը, անպայմանականությունը և լրիվությունը:

Միջանկյալ դատական ակտի **որոշակիությունը** պահանջ է, որն ապահովում է դրա իրական կատարումը՝

առանց դժվարությունների: Միջանկյալ դատական ակտը կարող է որոշակի համարվել, եթե դրանում դատարանը հստակ ձևակերպել է դատական ակտի հասցեատիրոջ անելիքը և սահմանել է տվյալ դատական ակտը կատարելու հստակ եղանակը:

Միջանկյալ դատական ակտերին առաջադրվող պահանջ է նաև **անպայմանականությունը**: Պայմաններ սահմանելը գործնականում դատական ակտը դարձնում է անկատարելի, որովհետև դրա կատարման փուլում կողմերի միջև կարող են նոր վեճեր ծագել այն հարցի շուրջ, թե այդ պայմանները վրա հասել են, թե՛ ոչ: Դատական ակտն անպայմանական է, եթե դրանում նշված չեն պայմաններ, որոնցից կախման մեջ է դրվում դրա կատարումը: Թեև գործող օրենքն ուղղակիորեն չի արգելում պայմանական միջանկյալ ակտերի կայացումը, դատարանները, վերջիններիս կատարելիությունն ապահովելու և վարույթի աղյուսավետությանը չվնասելու նկատառումներից ելնելով, պետք է խուսափեն նման ակտեր կայացնելուց:

Միջանկյալ դատական ակտերին առաջադրվող պահանջ է նաև **լրիվությունը**: Միջանկյալ դատական ակտը լրիվ (սպառիչ) է, եթե դրանով վերջնական պատասխան են ստանում տվյալ դատական ակտով լուծման ենթակա բոլոր հարցերը: Սպառիչ չի կարող համարվել, օրինակ, դատարանի այն որոշումը, որով պատասխան չի տրվում դրա կայացման առիթ հանդիսացող միջնորդությամբ բարձրացված հարցերից որևէ մեկին:

Միջանկյալ դատական ակտերը պետք է բավարարեն նաև դրանց **ձևին և բովանդակությանն առաջադրվող պահանջները**:

հնչպես վերն արդեն նշվել է, Օրենսգիրքը սահմանում է առաջին ատյանի դատարանի որոշումը պարտադիր կերպով առանձին դատավարական փաստաթղթի (ակտի) ձևով ընդունելու չափանիշները: Իսկ առանձին ակտի ձևով կայացվող որոշումների բովանդակությանը ներկայացվող ընդհանուր պահանջները սահմանվում են Օրենսգրքի 200-րդ հոդվածով:

Նշված նորմի համաձայն՝ որոշման մեջ պետք է նշվեն՝

1. առաջին ատյանի դատարանի անվանումը, դատարանի կազմը, գործի համարը, որոշումը կայացնելու տարին, ամիսը, ամսաթիվը, հայցի (դիմումի) առարկան,
2. գործին մասնակցող անձանց անունը (անվանումը),
3. հարցը, որի վերաբերյալ որոշում է կայացվում,
4. հիմնավորումները, որոնցով դատարանը հանգել է հետևությունների՝ օրենքների և այլ իրավական ակտերի վկայակոչմամբ,
5. քննարկվող հարցի վերաբերյալ եզրահանգումը,
6. որոշումը բողոքարկելու կարգը և ժամկետը, եթե այն ենթակա է բողոքարկման, իսկ եթե որոշումը բողոքարկման ենթակա չէ, ապա նշում այդ մասին:

Ուշագրավ է, որ առանձին ակտի ձևով կայացվող որոշումների բովանդակությանը ներկայացվող հատուկ պահանջները սահմանվում են համապատասխան ինստիտուտները կարգավորող հատուկ նորմերում: Դրանք կարող են վերաբերել կայացվող դատական ակտի տարբեր մասերին և, անշուշտ, պետք է հաշվի առնվեն համապատասխան դատական ակտերը կազմելիս (տե՛ս, օրինակ, 65-րդ հոդվ., մաս 4, 86-րդ հոդվ., մաս 6, 87-րդ հոդվ., մաս 4, 126-րդ հոդվ., մաս 3, 127-րդ հոդվ., մաս 3, 169-րդ հոդվ., մաս 3, 174-րդ հոդվ., մաս 1, 181-րդ հոդվ., մաս 1, 183-րդ հոդվ., մաս 3, 320-րդ հոդվ., մաս 2, 325-րդ հոդվ., մաս 2, 330-րդ հոդվ., մաս 2, 335-րդ հոդվ., մաս 2, 340-րդ հոդվ., մաս 1, 345-րդ հոդվ., մաս 1 և այլն):

Առաջին ատյանի դատարանի դատական ակտի **իրավական գործողությունը**, որպես կանոն, սկսվում է օրենքով սահմանված ժամկետն անցնելուց հետո: Վերջինիս ավարտն ավանդաբար կոչվում է օրինական ուժի մեջ մտնելու պահ: Առաջին ատյանի դատարանի միջանկյալ դատական ակտերն օրինական ուժի մեջ են մտնում կայացման պահից, եթե օրենքով այլ ժամկետ սահմանված չէ (Օրենսգրքի 199 հոդվ., մաս 4): Չարկ է նկատել, որ օրինական ուժի մեջ մտնելու հատուկ ժամկետ ներկայումս սահմանված է միայն Օրենսգրքի 154-րդ հոդվածի 4-րդ մասով, որի համաձայն՝ նկատողությունը և դատական նիստերի դահլիճից հեռացնելը կիրառվում են նույն դատական նիստում կայացվող դատարանի արձանագրային որոշմամբ, որն ուժի մեջ է մտնում հրապարակման պահից:

Օրինական ուժի մեջ մտնելու պահից սկսած՝ միջանկյալ դատական ակտերը առաջացնում են որոշակի իրավական հետևանքներ, որոնք իրենց էությամբ գրեթե նույնական են եզրափակիչ դատական ակտի օրինական ուժի հետևանքներին, սակայն փոքր-ինչ այլ կազմ և բովանդակություն ունեն: Բոլոր միջանկյալ դատական ակտերի օրինական ուժի մեջ մտնելու հետևանքներ են՝ դրանց անհերքելիությունը, պարտադիրությունը և կատարելիությունը:

Անհերքելիության հատկանիշի ուժով միջանկյալ դատական ակտը կայացնող դատարանն իրավունք չունի փոխելու կամ լրացնելու այն, եթե այլ բան նախատեսված չէ օրենքով: Այս ընդհանուր կանոնից բացառություն է, օրինակ, ապացուցման պարտականությունը բաշխելու մասին որոշումը, որը, Օրենսգրքի 169-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն, կարող է ըստ անհրաժեշտության

փոփոխվել դատարանի կողմից՝ մինչև Նախնական դատական նիստի ավարտը, իսկ բացառիկ դեպքերում՝ նաև Նախնական դատական նիստի ավարտից հետո, եթե դրա անհրաժեշտությունն առաջացել է դատաքննության փուլում կատարված թույլատրելի դատավարական գործողությունների կամ միջնորդությունների քննության արդյունքում (Օրենսգրքի 169 հոդվ., մաս 5): Քննարկվող որոշումը գործը դատաքննության Նախապատրաստելու փուլում փոփոխելու հնարավորությունը գործնականում դատարանին թույլ է տալիս ոչ միայն ուղղել սեփական սխալներն ու բացթողումները, այլ նաև ապացուցման գործընթացը կազմակերպելիս հաշվի առնել դատավարական իրավիճակի փոփոխությունը, որը կարող է պայմանավորված լինել թույլատրելի կամ անհրաժեշտ դատավարական գործողությունների կատարմամբ:

Օրենսգրքի 152-րդ հոդվածի 6-րդ մասում, որպես միջանկյալ դատական ակտերի անհերքելիության ապահովմանն ուղղված երաշխիք, արգելվել է Նույն

հիմքով կրկին միջնորդություն ներկայացնելը, և սահմանվել է, որ Նախկինում մերժված միջնորդությունը Նույն հիմքով ներկայացվելու դեպքում չի քննարկվում:

Միջանկյալ դատական ակտերի անհերքելիությունը դրսևորվում է նաև նրանում, որ ընդհանուր կանոնի ուժով օրինական ուժի մեջ մտած միջանկյալ դատական ակտը չի կարող վերանայվել վերադաս դատական ատյանի կողմից, եթե այլ բան սահմանված չէ օրենքով:

Կախված միջանկյալ դատական ակտի անմիջական բողոքարկման հնարավորությունից՝ դրա անհերքելիությունը կարող է ունենալ տարբեր

դրսևորումներ: Բողոքարկման ենթակա դատական ակտի անհերքելիության առանձնահատկությունը նաև այն է, որ վերջինս լիարժեքորեն ծագում է դատական ակտը բողոքարկելու՝ օրենքով սահմանված ժամկետը լրանալուց հետո: Եթե այդպիսի դատական ակտը բողոքարկվում է վերաքննության կարգով, ապա այն վերջնական է դառնում դատական ակտն անփոփոխ թողնելու վերաբերյալ վերաքննիչ դատարանի որոշումն օրինական ուժի մեջ մտնելուց հետո: Անմիջական բողոքարկման ոչ ենթակա դատական ակտի անհերքելիության առանձնահատկությունն այն է, որ դրանք վերջնական են դառնում կայացման պահից, չեն կարող վիճարկվել գործին մասնակցող անձանց կողմից, իսկ վերադաս դատական ատյաններն էլ չեն կարող դրանք վերանայել առաջին ատյանի դատարանում գործի քննության ընթացքում: Նման որոշումների ճշտությունը և ազդեցությունը գործի լուծման վրա կարող է ստուգվել (գնահատվել) բացառապես եզրափակիչ դատական ակտի դեմ բերված բողոքը քննելու վարույթի շրջանակներում:

Օրենսգրքի 5-րդ հոդվածի 5-րդ մասով պարտադիրության և կատարելիության հատկանիշները սահմանվել են բոլոր, այդ թվում՝ միջանկյալ դատական ակտերի համար: Օրինական ուժի մեջ մտած միջանկյալ դատական ակտի պարտադիրությունը ենթադրում է տվյալ դատական ակտի բոլոր հասցեատերերի՝ դատավարության մասնակիցների, վարույթի մասնակից չհանդիսացող պետական, տեղական ինքնակառավարման մարմինների, դրանց պաշտոնատար անձանց, կազմակերպությունների և քաղաքացիների կողմից տվյալ որոշումը ճանաչելու ու դրան ենթարկվելու պարտականություն:

Կատարելիության հատկանիշի ուժով էլ դատավարության մասնակիցները և գործի քննությանը չմասնակցող այլ անձինք, որոնք տվյալ դատական ակտի հասցեատեր են, պարտավոր են կատարել դատարանի որոշումը: Ընդ որում, օրենքով նախատեսված դեպքերում միջանկյալ դատական ակտով սահմանված պահանջները չկատարելը կարող է դատական սանկցիաների կիրառման հիմք հանդիսանալ (տե՛ս, օրինակ, Օրենսգրքի 44-րդ հոդվ., մաս 7, 64-րդ հոդվ., մաս 7, 69-րդ հոդվ., մաս 3, 132-րդ հոդվ., մաս 4, 218-րդ հոդվ., մաս 3), իսկ որոշ միջանկյալ դատական ակտեր էլ, օրենքի համաձայն, ենթակա են հարկադիր կատարման (օրինակ՝ ապացույցներ պահանջելու, վկային բերման ենթարկելու, իրեղեն ապացույցի զննում կատարելու ընթացքն ապահովելու, փորձաքննության կատարման ընթացքն ապահովելու, դատական տուգանք կիրառելու, հայցի ապահովման միջոց կիրառելու, հայցի ապահովումը վերացնելու, անձին հարկադիր կարգով դատահոգեբուժական փորձաքննության ուղարկելու մասին որոշումները):

Միջանկյալ դատական ակտերը բացառիկության հատկանիշ, որպես ընդհանուր կանոն, չունեն, քանի որ տվյալ առարկայի վերաբերյալ որոշման առկայությունը չի զրկում գործին մասնակցող անձին նույն առարկայի վերաբերյալ կրկին դատարան դիմելու հնարավորությունից: Որպես բացառություն դիտարկվում են հայցադիմումի ընդունումը մերժելու, ինչպես նաև նույն հիմքով կրկնակի ներկայացված միջնորդությունը չքննարկելու մասին մասին որոշումները (Օրենսգրքի 129-րդ հոդվ., մաս 1, կետ 4 և 152-րդ հոդվ., մաս 6): Միջանկյալ դատական ակտերը չունեն նաև նախադատելի

բնույթ, քանի որ դրանք կայացվում (ընդունվում) են զուտ ընթացակարգային (դատավարական) հարցերի կապակցությամբ, և դրանց շրջանակներում դատարանը նյութաիրավական նշանակություն ունեցող հանգամանքներ չի հաստատում:

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ԱԿՏԻ ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՈՒԺԻ ՅԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐԸ

ԱՆՓՈՓՈՒՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ

- Ակտը կայացնող դատարանն իրավունք չունի փոխելու կամ լրացնելու այն՝ բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի
- Չի կարող վերանայվել վերադաս դատարանի կողմից, եթե այլ բան սահմանված չէ օրենքով

ՊԱՐՏԱԴԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

- Ակտը պարտադիր է դրա հասցեատերերի համար՝ սանկցիաների և այլ անբարենպաստ հետևանքների սպառնալիքով

ԿԱՏԱՐԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ

- Ակտով նախատեսված գործողությունները ենթակա են կատարման, իսկ կամավոր չկատարելու դեպքում՝ կատարվում են հարկադրաբար պարտապանի հաշվին

~~ԲԱՑԱՌԻԿՈՒԹՅՈՒՆ~~

~~ՆԱԽԱԴԱՏԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ~~

Օրենսգրքի նորույթներից է այն, որ առաջին ատյանի դատարանը հնարավորություն է ստացել որոշ ուղղումներ կատարելու ոչ միայն վճռում և այլ եզրափակիչ ակտերում, այլ նաև միջանկյալ որոշումներում:

Գործնականում շատ են հանդիպում դեպքեր, երբ դատական ակտը հրապարակելիս, հասցեատերերին ուղարկելիս կամ դրանից հետո այն կայացնող դատարանը դրանում հայտնաբերի այնպիսի թերություններ, որոնք ակտի էությունը չեն փոխում, դատական սխալ չեն, սակայն կարող են դժվարացնել կամ անհնարին դարձնել տվյալ ակտի կատարումը կամ հանդիսանալ իրավական անորոշության պատճառ: Բացառապես նման իրավիճակներում օրենքը թույլ է տալիս տվյալ դատական ակտը կայացրած դատարանին ուղղումներ կատարել դրանում:

Իր կողմից կայացված դատական ակտի թերութունները վերացնելու համար դատարանին իրավունք է վերապահված սահմանված դատավարական ձևի կիրառմամբ՝ առանց դատական ակտի բովանդակությունը և ելությունը փոխելու ուղղել որոշման մեջ տեղ գտած վրիպակները, գրասխալները և թվաբանական սխալները (Օրենսգրքի 197 հոդվ.):

Վրիպակների, գրասխալների և թվաբանական սխալների ուղղումը դատական ակտում տեղ գտած թերութուններն այն կայացնող դատարանի կողմից վերացնելու օրենքով թույլատրված եղանակներից է: **Վրիպակները (գրասխալները)** դատական ակտը շարադրելիս դատավորի կողմից անուշադրության հետևանքով թույլ տրված բառերի, անունների, անվանումների, ամսաթվերի, դատական ակտի գործողության և կատարման համար նշանակություն ունեցող այլ տեղեկությունների մեխանիկական աղավաղումներն են: Վրիպակի (գրասխալի) ուղղումը թույլատրելի է, եթե գործում առկա նյութերը ստուգելիս ակնհայտ է դառնում, որ տվյալ անճշտությունը պատահական սխալի, անուշադրության հետևանք է և եթե այն ուղղելու արդյունքում դատական ակտի ելությունը և բովանդակությունը չեն փոխվում:

Թվաբանական սխալները դատական ակտը շարադրելիս մաթեմատիկական գործողությունների ոչ ճիշտ կատարման արդյունքում դատավորի կողմից թույլ տրված սխալներն են: Դատական ակտում տեղ գտած թվաբանական սխալի ուղղումը թույլատրելի է, եթե դրանում նշված ելակետային տվյալները ստուգելիս ակնհայտ է դառնում, որ տվյալ սխալը գումարման, բաժանման, բազմապատկման, մաթեմատիկական այլ գործողության ոչ ճշգրիտ կատարման արդյունք է:

Օրենսգրքի 197-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ առաջին ատյանի դատարանի դատական ակտում տեղ գտած վրիպակները, գրասխալները և թվաբանական սխալներն ուղղելու հարցը դատարանը լուծում է առանց դատական նիստ հրավիրելու: Ընդ որում, դատական ակտում տեղ գտած վրիպակները, գրասխալները և թվաբանական սխալներն ուղղելու մասին միջնորդությունն առաջին ատյանի դատարանը պետք է քննի և լուծի այն ստանալու օրվանից 10 օրվա ընթացքում: Վրիպակները, գրասխալները և թվաբանական սխալներն ուղղելու մասին դատարանը կայացնում է որոշում (197 հոդվ., մաս 3):

Ուշադրության արժանի է նաև այն հանգամանքը, որ, ի տարբերություն նախկին օրենսդրության, Օրենսգիրքը նախատեսում է վերաքննիչ բողոքները, այդ թվում՝ միջանկյալ դատական ակտերի դեմ բերված վերաքննիչ բողոքները, գրավոր ընթացակարգով քննելու վերաբերյալ ընդհանուր պահանջ (374 հոդվ., մաս 1), ինչը նպաստում է միջանկյալ դատական ակտերի վերաքննության օպերատիվությանը և արագ արձագանքմանը:

Եսկան է նաև դատական ակտերի **հրապարակման ձևի** փոփոխությունը՝ դրանք դատական իշխանության պաշտոնական կայքում տեղադրելու միջոցով (Օրենսգրքի 17-րդ հոդվ., մաս 7), ինչը հնարավորինս արագ և օպերատիվ կերպով ապահովում է դատական ակտի հասանելիությունը: Այս նպատակին հասնելուն ուղղված կարևոր փոփոխություններ են կատարվել նաև՝ կատարողական թերթը էլեկտրոնային եղանակով տրամադրելու և առաքելու առնչությամբ, որոնք իրենց հերթին կոչված են ապահովելու դատական ակտի ժամանակին և օպերատիվ կատարումը:

Չափազանց կարևոր է նկատի ունենալ, որ «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքի 11-րդ հոդվածի 6-րդ մասը, ինչպես նաև Օրենսգրքի 17-րդ հոդվածի 7-րդ մասը սահմանում են, որ դատական ատյանում վարույթը եզրափակող դատական ակտերը, իսկ օրենքով կամ Բարձրագույն դատական խորհրդի որոշմամբ նախատեսված դեպքերում նաև այլ դատական ակտերը **ենթակա են պարտադիր հրապարակման դատական իշխանության պաշտոնական կայքում**: Չնայած այս իրավակարգավորման առկայությանը՝ հարկ է արձանագրել, որ ներկայումս դատական իշխանության պաշտոնական կայքում պարտադիր հրապարակման ենթակա միջանկյալ դատական ակտերի ցանկ նախատեսված չէ:

1. [Մեդրյան Ս.Գ., Առաջին ատյանի դատարանի դատական ակտերի իրավաբանական բնույթը և որակական կայունության ապահովման հիմնախնդիրները քաղաքացիական դատավարությունում, Եր.: ԵՊՀ հրատ., 2020, 194 էջ:](#)
2. Սահմանադրական դատարանի թիվ [ՍԴՈ-719 28.11.2007 թ.](#), թիվ [ՍԴՈ-918 28.09.2010 թ.](#), թիվ [ՍԴՈ-922 02.11.2010 թ.](#) և թիվ [ՍԴՈ-1330 13.12.2016 թ.](#) որոշումները:
3. [Թիվ ԵԱՆԴ/0563/02/16 քաղաքացիական գործով Վճռաբեկ դատարանի 07.12.2018թ. որոշումը:](#)
4. Վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանի՝ թիվ [ԵԴ/19614/02/19 քաղաքացիական գործով 08.01.2020թ.](#) և թիվ [ՍԴ/0654/02/19 քաղաքացիական գործով 15.04.2020թ.](#) որոշումները:

Լրացուցիչ մեդիա-նյութերը նախատեսված են Ձեզ հետաքրքրող նյութի մասին հավելյալ գիտելիքներ ստանալու համար: